

מסכת יבמות דף מג.

- (דף מב:-מג.) ר' אבהו

מחלוקת ואח"כ סתם	הלכה כסתם
סתם ואח"כ מחלוקת	אין הלכה כסתם
סתמא דמתניתין ומחלוקת בברייתא	הלכה כסתם
מחלוקת במתניתין וסתמא בברייתא	אין הלכה כסתם וכי רבי שסידר את המשנה לא שנאה שתהא משנה, שלא רצה לסותמה, רבי חייא תלמידו מנין לו שהלכה כמותה פְּסָתָמָה בברייתא

- (דף מג.) קושית ר' נחום מסתם משנה במסכת כלים, (ונחלקו ת"ק ור"ש בזה בתוספתא, וא"כ הוי סתמא במתניתין ומחלוקת בברייתא) וקיי"ל דאין הלכה כאותה משנה?
- ר' אבהו - בר מינה דההיא, דר' יוחנן ור"ל דאמרי תרוייהו, זו אינה משנה.
- ה"א ראשונה של הגמ' דהטעם שאינה משנה משום קשיא רישא לסיפא וגמ' שמתרץ דבאמת הוי משנה
- ה"א שניה של הגמ' דהטעם שאינה משנה משום קשיא רישא לסיפא ותירוצים של אביי ורבא דבאמת הוי משנה
- מסקנת הגמ' דהוי משנה, אלא דאינו סתם משנה, דמסיימי ביה דווקני, זו דברי ר"ש, וא"כ אין להקשות שאין הלכה כאותה משנה, כיון שאינה סתם משנה.

- משנה במסכת כלים

מסרק של פשטן שניטלו שיניו, ונשתיירו בו שתיים, טמאות (מקבל טומאה) דחזו למילתיה
נשתייר בו אחת, טהורה, (אינה מקבל טומאה) דלא חזי למידי
וכולן שניטלו אחת אחת בפני עצמן, שאינה תחותה במסרק טמאות, שראויה לנקות בה נר או למיתוח, לפרוש בגדים או חוט זו מזו
מסרק של צמר שניטלו שיניו אחת מבנתיים, שמכל ג' הסמוכות, ניטלה האמצעית, טהור, דתו לא חזי
נשתיירו בו שלשה במקום אחד, טמא דחזו למילתיה
היתה החיצונה אחת מהשלמות הללו שנשתיירו ג' עם החיצונות, ושן חיצונה רחבה היא כעין רחבה היא, הלכך לא מהניא בהדייהו וטהור
ניטלו שתיים, ועשאן למלקט (מלקחיים), טמאות
אחת, והתקינה לנקות בה נר או למיתוח, לפרוש בגדים או חוט זו מזו, טמאה

מסכת יבמות דף מג.

• ה"א ראשונה של הגמ' לבאר למה אמרו ר"י ור"ל דזו אינה משנה, וגמ' מתרץ דבאמת הוי משנה

<p>תירוץ הגמ' - רישא בְּגוּיִתָּא וסיפא בְּבְרִיִתָּא ל"א ברש"י, והוא עיקר</p>	<p>תירוץ הגמ' - רישא בְּגוּיִתָּא וסיפא בְּבְרִיִתָּא ל"ק ברש"י</p>	<p>קושית הגמ' - ברישא משמע דנשתיירו שתיים, מקבל טומאה, ובסיפא משמע דאינה מקבל טומאה?</p>
<p>הא בְּגוּיִתָּא, שתי שורות שינים יש למסרק של צמר, החיצונות עיקר המלאכה תלויה בהן, ופנימיות ללקוט הצמר שלא יפול, הלכך בפנימיות זיין בב'</p>	<p>הא בְּגוּיִתָּא, באמצעות דחזיין טפי שהן כנגד בית יד המסרק, וכשהוא אוחו בן, מכוונות הן לסרוק, אפילו בשתיים, טמא</p>	<p>מסרק של צמר שניטלו שיניו אחת מבנתיים, שמכל ג' הסמוכות, ניטלה האמצעית, טהור, דתו לא חזי, הא נשתיירו בו שתיים במקום אחד, טמא</p>
<p>הא בְּבְרִיִתָּא, בחיצוניות שעיקר מלאכה בהן, צריך ג' במקום אחד</p>	<p>הא בְּבְרִיִתָּא, בחיצונות (ולא בחיצונות ממש, דהא אמרינן היתה חיצונה אחת מהן טהור, אלא אותן הסמוכות כלפי הראש) דאינן מכוונות כנגד בית יד המסרק ולא חזו כולי היא, הלכך ג' הוא דחזו במקצת, אבל שתיים, לא חזו ולא מידי</p>	<p>נשתיירו בו שלשה במקום אחד, טמא דחזו למילתיה, ודייק הגמ' שלשה אין, שתיים לא, שאינה טמא</p>

• ה"א שניה של הגמ' לבאר למה אמרו ר"י ור"ל דזו אינה משנה, ותירוצים של אביי ורבא דבאמת הוי משנה

<p>ר' פפא - הא בקטינתא (דוקא התקינה) והא באלימתא (אפי' בלא התקינה)</p>	<p>אביי - הא בקתייהו (אפי' בלא התקינה) והא בלא קתייהו (דוקא התקינה)</p>	<p>קושית הגמ' - ברישא משמע דשן אחת בפני עצמה טמאה, ואע"פ שלא התקינה, ובסיפא משמע דוקא אם התקינה?</p>
<p>אפילו בלא קתייהו, באלימתא, דעבות הן, וראויין לתשמיש אפילו בלא בית יד, מטמא אפילו בלא התקינה</p>	<p>בקתייהו, שנטל עמה חתיכת עץ, והיא נעשית לה בית יד, ואינה צריכה תיקון אחר, שכן ראויה לתשמיש כמות שהיא</p>	<p>מסרק של פשטן.... וכולן שניטלו אחת אחת בפני עצמן, טמאות, ואע"פ שלא התקינה</p>
<p>בקטינתא, דקטנות הן, ואינה ראויה לתשמיש, אא"כ התקינה לנר או למיתוח, אינה מטמא אא"כ התקינה</p>	<p>בלא קתייהו, שאין לה בית יד, ואינה ראויה לתשמיש, אא"כ התקינה במיוחד לנר או למיתוח</p>	<p>מסרק של צמר.... אחת, והתקינה לנר או למיתוח, טמאה, ודייק הגמ', התקינה אין, לא התקינה, לא</p>

מסכת יבמות דף מג.

לענין אירוסין (אבל לנשואין צריכה להמתין ג' חדשים שלמים)	
מארסין תוך ג' (בחדש השלישי)	ר' חייא בר אבין וכן ראיתי מנהג חכמים עושים
רובו של חדש ראשון, ורובו של חדש אחרון, ואמצעי שלם	ר' אלעזר משום רבי חנינא הגדול
שרי לאירס ביום תשעים	אמימר
לא אמרו באשה שאינה מניקה ג' חדש חוץ מיום שמת בעלה וחוץ מיום שנתארסה בו,	אמימר בשיטת רב ושמואל
אלא אמרו לענין מניקה צריכה להמתין כ"ד חדש חוץ מיום שנולד בו וחוץ מיום שנתארסה בו	אשה שאינה מניקה צריכה להמתין ג' חדש חוץ מיום שמת בעלה וחוץ מיום שנתארסה בו
מניקה צריכה להמתין כ"ד חדש חוץ מיום שנולד בו וחוץ מיום שנתארסה בו	והלכתא
ההוא דעבד סעודה ביום תשעים, ואפסדיה רבא לסעודתיה, ואינו ראייה כנגד אמימר, דשם מיירי בסעודת נשואין, ולכן אפסדיה רבא לסעודתיה	

מסכת יבמות דף מג

<p>משנה מא. - ר' יוסי אומר, כל הנשים יתארסו חוץ מן האלמנה מפני האיבול</p>	
<p>גמרא מג. - קושית רב חסדא דיש ק"ו שמותר ליארס בימי איבול ושלא כר' יוסי?</p>	
<p>ומה במקום שאסור לכבס בשבוע שחל בו ט' באב, דתנן שבת שחל ט' באב בתוכה, אסור לספר ולכבס, ובחמישי מותר מפני כבוד השבת</p>	<p>מותר ליארס, דאירוסין לאו שמחה נינהו, ומצוה קעביד, ותניא, קודם הזמן הזה ממעטין בעסקיהם מלישא וליתן, מלבנות ולנטוע, ומארסין, אבל לא כונסין ואין עושין סעודת אירוסין, וה"א "שקודם הזמן הזה" היינו שבוע שחל בו ט' באב</p>
<p>מקום שמותר לכבס תוך ל' יום של אבל, דאבל אין אסור בתכבוסת אלא שבעה ימים</p>	<p>אינו דין שמותר ליארס תוך ל' יום של אבל, וא"כ קשיא לר' יוסי דאוסר אלמנה ליארס מפני האיבול?</p>
<p>תירוץ הגמ' - באמת נמי אסור ליארס בשבוע שחל בו ט' באב, והא דתניא "קודם" הזמן הזה מארסין, היינו "קודם דקודם", דהיינו קודם שבוע שחל בו ט' באב, דהתם מותר לכבס ונמי מותר ליארס, אבל תוך השבת, כשם שאסור לכבס, אסור נמי ליארס, וא"כ ליכא ק"ו</p>	

<p>קושית רבא דכבר יש ק"ו שמותר ליארס בימי איבול ושלא כר' יוסי? דלפי הנ"ל ב"קודם דקודם" דהיינו לפני שבוע שחל בו ט' באב, אסור לישא וליתן, אבל מותר ליארס, וא"כ שפיר י"ל ק"ו...</p>		
<p>ומה במקום שאסור לישא וליתן קודם שבוע שחל בו ט' באב,</p>	<p>מותר ליארס, דאירוסין לאו שמחה נינהו, ומצוה קעביד, קודם שבוע שחל בו ט' באב,</p>	
<p>מקום שמותר לישא וליתן תוך ל' יום של אבל,</p>	<p>אינו דין שמותר ליארס תוך ל' יום של אבל?</p>	
<p>תירוץ הגמ' - אה"נ ר' יוסי מתיר אלמנה ליארס בתוך ל' יום, ולא תימא דר' יוסי אומר כל הנשים יתארסו אלא אימא כל הנשים ינשאו, ולית ליה לר' יוסי להבחין בין זרע ראשון לזרע שני, ור' יוסי לא איבול אתא לאשמועינן, דבנישואין אפילו ר' יהודה מודה דאסור בימי איבול, דהא שמחה היא, ופליג אדר' יהודה דאמר כל הנשואות יתארסו, ואתא ר' יוסי למימר אפילו נשואות ינשאו</p>		
<p>וג' מחלוקות בדבר</p>	<p>הארוסות....</p>	<p>והנשואות</p>
<p>ת"ק</p>	<p>לא יתארסו ולא ינשאו דגזרו ארוסת ראשון אטו נשואה</p>	<p>לא יתארסו ולא ינשאו דגזרו אירוסין דאחרון אטו נשואין דאחרון</p>
<p>ר' יהודה</p>	<p>ינשאו ולא גזר אירוסין אטו נשואין</p>	<p>יתארסו, אבל לא ינשאו ולא גזרין אירוסין אטו נשואין אבל לא ינשאו דאית ליה הבחנה</p>
<p>ר' יוסי</p>	<p>ינשאו ולא גזר אירוסין אטו נשואין</p>	<p>ינשאו דלית ליה הבחנה</p>

מסכת יבמות דף מג

- הבנתנו הראשונה בדברי ר' יוסי דאמר כל הנשים יתארסו חוץ מן האלמנה מפני האיבול, שנחלקו ר' יהודה ור' יוסי באלמנה

משנה	הארוסות....	והנשואות
ת"ק	לא יתארסו ולא ינשאו דגזרו ארוסת ראשון אטו נשואה	לא יתארסו ולא ינשאו דגזרו אירוסין דאחרון אטו נשואין דאחרון
ר' יהודה	ינשאו ולא גזר אירוסין אטו נשואין	יתארסו (גרושות ואלמנות) ולא גזרינן אירוסין אטו נשואין אבל לא ינשאו דאית ליה הבחנה
ר' יוסי	ינשאו ולא גזר אירוסין אטו נשואין	יתארסו (גרושות, אבל לא אלמנות) ולא גזרינן אירוסין אטו נשואין אבל לא ינשאו דאית ליה הבחנה אלמנה צריכה להמתין ל' יום מפני האיבול

- קושית הגמ' - אמאי אסר ר' יוסי את האלמנה ליארס, הא יש ק"ו דמותר לאירס, ואירוסין לאו שמחה היא?
- לא תימא דר' יוסי אומר כל הנשים יתארסו, אלא אימא כל הנשים ינשאו.... ור' יוסי לית ליה הבחנה, ולא איבול אתא לאשמועינן, דבנישואין אפילו ר' יהודה מודה דאסור בימי איבול, דהא שמחה היא

משנה	הארוסות....	והנשואות
ת"ק	לא יתארסו ולא ינשאו דגזרו ארוסת ראשון אטו נשואה	לא יתארסו ולא ינשאו דגזרו אירוסין דאחרון אטו נשואין דאחרון
ר' יהודה	ינשאו ולא גזר אירוסין אטו נשואין	יתארסו, אבל לא ינשאו ולא גזרינן אירוסין אטו נשואין אבל לא ינשאו דאית ליה הבחנה
ר' יוסי	ינשאו ולא גזר אירוסין אטו נשואין	ינשאו דלית ליה הבחנה

- ואיבעית אימא, לעולם אית ליה לר' יוסי הבחנה, ואימא כל ארוסות גרושות ינשאו...., ואמר ר' יוסי שדוקא ארוסות ינשאו, אבל נשואות לא יתארסו

(ודקא ארוסות גרושות ינשאו, אבל ארוסות אלמנות צריכות להמתין ל' יום מפני האיבול קודם שינשאו, דכ"ע מודי דנשואין הוי שמחה)

משנה	הארוסות....	והנשואות
ת"ק	לא יתארסו ולא ינשאו דגזרו ארוסת ראשון אטו נשואה	לא יתארסו ולא ינשאו דגזרו אירוסין דאחרון אטו נשואין דאחרון
ר' יהודה	ינשאו ולא גזר אירוסין אטו נשואין, ומיירי בגרושות, שבאלמנות צריכות להמתין ל' יום	יתארסו, אבל לא ינשאו ולא גזרינן אירוסין אטו נשואין
ר' יוסי	ינשאו ולא גזר אירוסין אטו נשואין ומיירי בגרושות, שבאלמנות צריכות להמתין ל' יום	לא יתארסו ולא ינשאו דגזר אירוסין אטו נשואין

מסכת יבמות דף מג:

- קושית הגמ' על האיבעית אימא, וסבר ר' יוסי נשואה אסור ליארס, והתניא...

קושית הגמ' - והתניא...	תירוץ הגמ' - תריץ ואימא הכי
"ר' יוסי אומר, כל הנשים יתארסו חוץ מן האלמנה מפני האיבול, וכמה איבול שלה שלשים יום, וכולן לא ינשאו עד שיהו להן ג' חדשים",	"ר' יוסי אומר, כל ארוסות גרושות ינשאו חוץ מן האלמנה מפני האיבול, וכמה איבול שלה שלשים יום, ונשואות לא יתארסו עד שיהו להן ג' חדשים"
דמשמע שדוקא נשואין אסור, אבל מותר ליארס?	

- קושית הגמ' על האיבעית אימא, דאין אבילות לאלמנה מן האירוסין...

קושית הגמ' - הגמ' מוכיח מתני רבי חייא בר אמי דאלמנה מן האירוסין לית לה איבול,	
דתני רבי חייא בר אמי, אשתו ארוסה לא אונן	לא חל עליו דיני אנינות לאסור עליו אכילת קדשים
ולא מיטמא לה	אם כהן הוא
וכן היא לא אוננת ולא מיטמאה לו	אינה מצווה להתעסק בקבורתו
מתה, אינו יורשה	כדרך שירש הבעל את אשתו הנשואה
מת הוא, גובה כתובתה	וכגון דכתב לה מן האירוסין
מוכח מבריתא זו דאלמנה מן האירוסין לית לה דיני אבלות, וא"כ ליכא למימר בר' יוסי כל ארוסות גרושות ינשאו חוץ מן האלמנות מפני האיבול, דבארוסות ליכא איבול?	
מחמת קושיא זו, הגמ' חוזרת בה מתיקון לשון ר' יוסי במשנה, וחוזרת להבנתנו הראשונה בדברי ר' יוסי דמתיר את הנשואות ליארס מיד חוץ מן האלמנות (כאן דיבר באלמנות מן הנשואות) דאסורות ליארס מפני האיבול	

מסכת יבמות דף מג:

• הגמ' חוזרת להבנתינו הראשונה בדברי ר' יוסי....

ולענין קושית רבא בעמוד א' דמותר ליארס מק"ו, ואירוסין לאו שמחה היא,

י"ל שמחלוקת תנאים בענין זה,

דתניא מראש חדש עד התענית, העם ממעטין מעסקיהן, מלישא וליתן מלבנות ולנטוע, ומליארס ומלישא,

שבת שחל ט' באב בתוכה, אסור לספר ולכבס, ויש אומרים כל החדש אסור

וא"כ ברייתא זו חולקת על הברייתא בעמוד א',

וברייתא זו אומרת שאסורה ליארס בימים הקודמים לשבוע שחל בו ט' באב,

ור' יוסי סבר כתנא זו, וא"כ ליכא ק"ו להתיר אלמנה ליארס,

ושפיר אוסר ר' יוסי את האלמנה ליארס בתוך ל' יום של האבלות

קושית הגמ' - ליכא למימר הכי, דזה דתני אסורה ליארס, היינו סעודת אירוסין דשמחה היא

(ולגבי נישואין, דשמחה היא אפילו בלא הסעודה, הנשואין והסעודה אסורים),

אבל ליארס דאינה שמחה, באמת לכ"ע מותרת קודם לשבוע שחל בו ט' באב,

וא"כ הק"ל איך ר' יוסי אוסר אלמנה ליארס אם יש ק"ו של רבא דמותרת?

רב אשי - אין ללמוד ק"ו מזה שמותר ליארס לפני שבוע שחל בו ט' באב,

דקילא משום דהוי אבילות ישנה ואבילות דרביס, ולכן מותר ליארס,

אבל אלמנה מן הנשואין שזה אבילות חדשה ואבילות דיחיד

שפיר אמר ר' יוסי דאסור ליארס